SVÆÐISSKIPULAG EYJAFJARÐAR 2012 – 2024

TILLAGA SVÆÐISSKIPULAGSNEFNDAR - 3. JÚNÍ 2013

Svæðisskipulagsnefnd Eyjafjarðar

TEIKNISTOFA
ARKITEKTA
GYLFI GUÐJÓNSSON
OG FÉLAGAR ehf.
arkitektar faí

EFNISYFIRLIT

1 Inngangur 5
1.1 Tilefni og tilgangur 5
2 Yfirlit 6
2.1 Skipulagssvæði 6
2.2 Skipulagsvinnan 7
2.3 Helstu forsendur 7
2.4 Viðfangsefni svæðisskipulagsins 7
2.5 Umhverfismat áætlunarinnar 8
2.6 Framfylgd skipulagsins 8
3 Stefna 9
3.1 Leiðarljós 9
3.2 Byggðaþróun og byggðamynstur 9
3.3 Landnotkun 10
3.3.1 Landbúnaður 10
3.3.2 Iðnaðarsvæði 10
3.3.3 Efnistökusvæði 11
3.4 Samgöngu- og þjónustukerfi 13
3.4.1 Vegakerfi 13
3.4.2 Hafnir 13
3.4.3 Flugmál 14
3.4.4 Flutningsleiðir raforku 14
3.4.5 Meðhöndlun úrgangs 14
3.5 Takmörkun á landnotkun 16
3.5.1 Vatnsverndarsvæði 16
3.5.2 Strandsvæði Eyjafjarðar, flokkun vatns 16
4 Samantekt umhverfisskýrslu 18
5 Skipulagsferli 21
5.1 Yfirlit 21
5.2 Kynning og auglýsing 21
5.3 Athugasemdir og afgreiðsla 22
5.4 Samantekt sbr. 9. gr. laga nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana 22
5.5 Afgreiðsla og staðfesting 23

1 INNGANGUR

1.1 TILEFNI OG TILGANGUR

Í Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024 (SSEY-12) er sett fram sameiginleg stefna aðildarsveitarfélaganna um byggðaþróun og þá þætti landnotkunar sem talin er þörf á að samræma vegna sameiginlegra hagsmuna sveitarfélaganna. Skipulagstillagan er unnin með samanburði skipulagskosta m.t.t. umhverfis og samfélags í samræmi við ákvæði laga um umhverfismat áætlana (UMÁ). Stefna og skipulagsákvæði eru almenn og kalla í öllum tilvikum á ítarlegri stefnu og útfærslu í aðalskipulagi sveitarfélaga og frekara mat á áhrifum þar sem það á við.

Svæðisskipulag Eyjafjarðar 1998-2018 (SSEY-98), sem staðfest var 14. október 2002, var fellt úr gildi með auglýsingu 17. ágúst 2007. Þegar það var gert var ekki til aðalskipulag allra sveitarfélaganna á skipulagssvæðinu og aðalskipulag nokkurra þeirra náði einungis til afmarkaðs hluta sveitarfélagsins. Þegar frá leið og gerð aðalskipulags var hafin, langt komin eða lokið í flestum sveitarfélögunum, þótti gildandi svæðisskipulag íþyngjandi og hamlandi við mótun sjálfstæðrar stefnu sveitarfélaganna í skipulagsmálum, ekki síst um landnotkun og var það helsta ástæða niðurfellingarinnar.

Samvinnunefnd um SSEY-98 lagði til í samræmi við vilja viðkomandi sveitarstjórna að hafin yrði gerð nýs svæðisskipulags sem tæki til færri, afmarkaðri og betur skilgreindra þátta en gert var í þágildandi svæðisskipulagi.[1] Haustið 2006 var skipuð samvinnunefnd um gerð nýs Svæðisskipulags Eyjafjarðar (nú Svæðisskipulagsnefnd Eyjafjarðar) og var fyrsti fundur hennar haldinn í desember það ár. Fyrsta verkefnið var niðurfelling þágildandi svæðisskipulags. Vinna við gerð nýs Svæðissskipulags Eyjafjarðar hófst svo árið 2008.

[1] Niðurfellingarskjal svæðisskipulags Eyjafjarðar 1998-2018.

2 YFIRLIT

2.1 SKIPULAGSSVÆÐI

Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012-2024 nær til allra sveitarfélaganna við Eyjafjörð. Suðurmörk skipulagssvæðisins eru við mörk svæðisskipulags miðhálendisins en hluti Eyjafjarðarsveitar er innan marka þess. Heildarflatarmál skipulagssvæðisins er um 3.450 km². Eftirtalin sveitarfélög eru aðilar að Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024:

- Fjallabyggð
- Dalvíkurbyggð
- Hörgársveit
- Akureyrarkaupstaður
- Eyjafjarðarsveit
- Svalbarðsstrandarhreppur
- Grýtubakkahreppur.

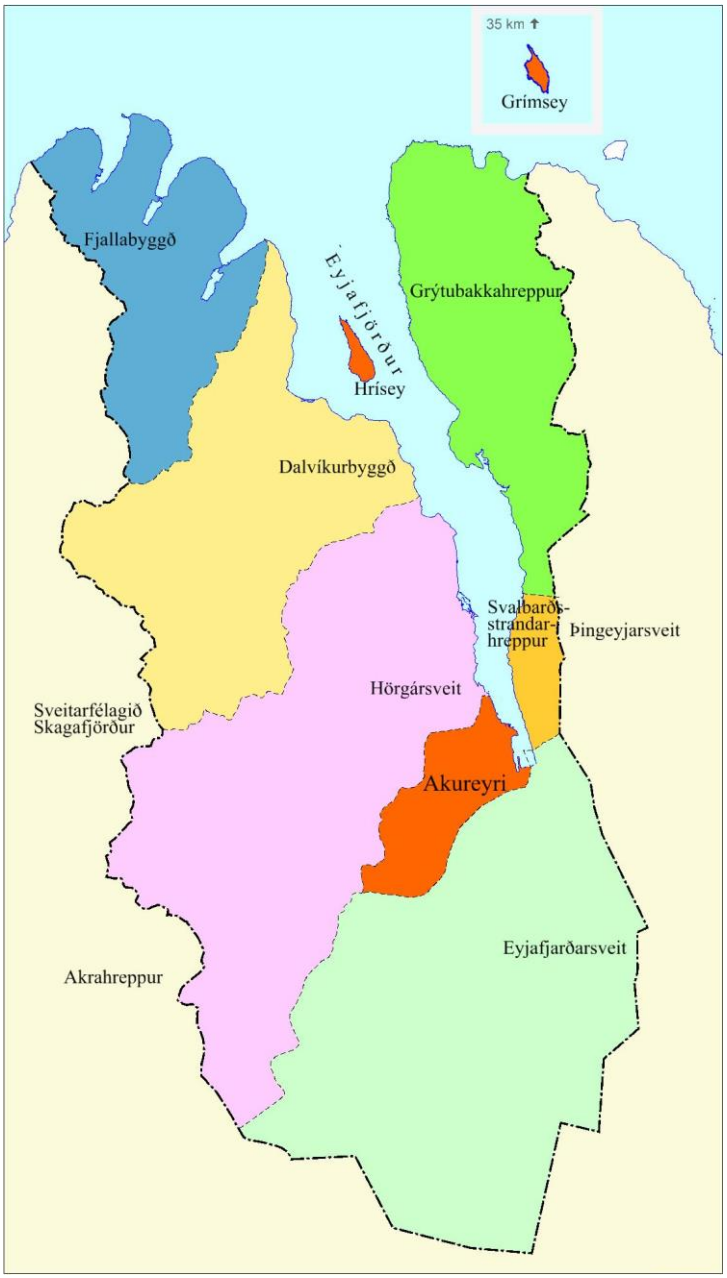

Mynd 2.1. Sveitarfélög á skipulagssvæðinu.

2.2 SKIPULAGSVINNAN

Vorið 2008 var gerður verksamningur við Teiknistofu arkitekta Gylfa Guðjónssonar og félaga ehf. um skipulagsráðgjöf og að Árni Ólafsson arkitekt ynni að gerð skipulagsins með svæðisskipulagsnefndinni.

Svæðisskipulagsnefndin hefur unnið að stefnumörkun fyrir verkið en einnig hafa verið unnar áfangaskýrslur um einstaka efnisþætti, þar sem gerð er grein fyrir forsendum og stefnu- og skipulagskostum og þeir bornir saman og metnir miðað við tiltekna umhverfisþætti.

Lýsing í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010 var auglýst og kynnt almenningi og sveitarstjórnum haustið 2011. Í henni voru kynnt drög að stefnu samvinnunefndarinnar þar sem fram komu megináherslur hennar. Nokkar athugasemdir bárust sem gáfu tilefni til endurskoðunar nokkurra þátta auk þess sem umfjöllun um flugmál og meðhöndlun úrgangs var bætt inn. Endurskoðuð lýsing var send sveitarstjórnum og öðrum umsagnaraðilum að nýju til samþykktar í febrúar 2012.

2.3 HELSTU FORSENDUR

Í fylgiritinu *Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012 – 2024, helstu forsendur, maí 2013* er gerð grein fyrir helstu forsendum, staðháttum og tengslum við aðrar áætlanir og stefnumið stjórnvalda. Þar er einnig gerð grein fyrir því hvaða áhrif Svæðisskipulag Eyjafjarðar 1998-2018 og niðurfelling þess hafði á skipulagsvinnuna.

2.4 VIÐFANGSEFNI SVÆÐISSKIPULAGSINS

Eftirtaldir efnisþættir eru teknir til umfjöllunar í svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024:

a) **Almenn stefna um byggðaþróun**
b) **Samgöngur:**
   - **Vegamál (jarðgöng)**
   - **Hafnamál (vöruhafnir)**
   - **Flugmál (Akureyrarflugvöllur)**
c) **Iðnaðarsvæði**
d) **Stefna um nýtingu landbúnaðarlands**
e) **Efnistökusvæði**
f) **Vatnsverndarsvæði**
g) **Meðhöndlun úrgangs**
h) **Strandsvæði Eyjafjarðar, flokkun.**
i) **Veitukerfi: Flutningslínur raforku**

Efnisþáttunum er skipað í eftirtalda kafla:

- **Byggð**
- **Landnotkun**
- **Samgöngur og þjónustukerfi**
- **Umhverfismál – takmörkun á landnotkun**

Ákvæði svæðisskipulagsins felast í stefnu um þá efnisþætti, sem fjallað er um. Staðbundin ákvæði um landnotkun eru einungis sett um stór iðnaðarsvæði utan þéttbýlis, nýjar hafnir yfir ákveðnum stærðarmörkum utan þéttbýlis og áform um ný veggöng auk ákvæða um vatnsverndarsvæði og flokkun sjávar. Gerð er grein fyrir legu/staðsetningu staðbundinna ákvæða með viðeigandi nákvæmni á uppdráttum í greinargerð þessari.

Svæðisskipulagi þessu er ætlað að marka stefnu um byggðaþróun og tiltekna og afmarkaða þætti landnotkunar. Sjónum er beint að þessum tilteknu þáttum og tekið mið af öðrum málaflokkum eftir því sem við á hverju sinni, en ekki lagt í allsherjargreiningu eða alhliða stefnumótun, sem nær til allra þátta samfélagsins. Hver þáttur svæðisskipulagsins snertir flesta þætti samfélagsins beint eða óbeint á sama hátt og allir málaflokkar í stjórn, rekstri og skipulagi sveitarfélaganna eru öðrum háðir.

Svæðisskipulagsnefnd leggur áherslu á að Eyjafjörður sé eitt atvinnusvæði. Nefndin bendir á mikilvægi þess að unnið verði að víðtækri atvinnuþróunaráætlun fyrir Eyjafjarðarsvæðið en telur það ekki vera á verksviði sínu.

Ekki er talin ástæða til þess að merkja náttúruminjasvæði í svæðisskipulagi þar sem umfjöllun og ákvarðanataka um náttúruvernd er hjá viðkomandi sveitarstjórnum annars vegar og hjá Umhverfisstofnun og Alþingi hins vegar.

2.5 UMHVERFISMAT ÁÆTLUNARINNAR

Stefna svæðisskipulagsins og skipulagsákvæði eru unnin með hliðsjón af ákvæðum laga nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana eftir því sem við á. Gerð er grein fyrir áhrifamatinu í fylgiskjali með skipulagsgreinargerð þessari, *Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012-2024, umhverfisskýrsla, maí 2013.*

2.6 FRAMFYLGD SKIPULAGSINS

Svæðisskipulaginu er ætlað að stuðla að samræmi í áætlunum sveitarfélaganna með sameiginleg markmið að leiðarljósi. Þau sveitarfélög, sem aðild eiga að svæðisskipulaginu, eru bundin af stefnu þess við gerð aðalskipulags (skipulagslög nr. 123/2010, 25.gr.). Í grófum dráttum má líta á hlutverk eða stöðu þeirra, sem svæðisskipulagið snertir, á eftirfarandi hátt:

- Hlutverk **Svæðisskipulagsnefndar Eyjafjarðar** er auk þess að vinna tillögu að svæðisskipulagi að sjá um framfylgd þess og breytingar á því í samræmi við 9. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Svæðisskipulagsnefnd er umsagnaraðili um breytingar á aðalskipulagi sveitarfélaga og getur þannig fylgst með og stuðlað að því að makrmiðum svæðisskipulagsins verði framfylgt.
- **Sveitarstjórnum** ber að sjá til þess að aðalskipulag sveitarfélaga verði í samræmi við svæðisskipulagið. Sveitarfélög geta haft frumkvæði að áætlanagerð og rannsóknum. Fyrirtæki í eigu sveitarfélaganna sér um úrgangsmeðhöndlun og stefnumótun á því sviði.
- **Opinberar stofnanir og fyrirtæki** taka mið af ákvæðum og áætlunum svæðisskipulagsins á sínu sviði þannig að áætlanir þeirra verði í samræmi við staðfest skipulag.
    - Hlutverk **Umhverfisstofnunar** er að vinna tillögur um vatnaáætlun, aðgerðaáætlun og vöktunaráætlun í samvinnu við viðkomandi sveitarfélög að höfðu samráði við vatnasvæðisnefndir og ráðgjafarnefndir sbr. lög um stjórn vatnamála nr. 36/2011.
    - **Vegagerðin** tekur mið af skipulagsáætlunum við áætlanagerð um endurbætur á stofnvegakerfi svæðisins (veggöng).
    - **Landsnet** tekur mið af skipulagsáætlunum við áætlanagerð um flutningslínur raforku.
- Hlutverk **almennings** er að fylgjast með gerð og framgangi svæðisskipulagsins og nýta umsagnarrétt sinn til þess að hafa áhrif á stefnu sveitarfélaganna.
- Hlutverk **atvinnulífsins** er að fylgjast með gerð og framgangi svæðisskipulagsins og nýta umsagnarrétt sinn til þess að hafa áhrif á stefnu sveitarfélaganna.
- Hlutverk **Alþingis** er að taka mið af sameiginlegri stefnu sveitarfélaganna í svæðisskipulagi, m.a. í samgöngumálum, við áætlanagerð og fjárlagagerð.

Miðað er við að þau verkefni og verkþættir sem ekki eru tímasettir í skipulaginu eða í lögum og reglugerðum verði unnir eða ákvarðaðir á skipulagstímabilinu.

3 STEFNA

3.1 LEIÐARLJÓS

- **Eyjafjarðarsvæðið verði öflug heild í heilnæmu umhverfi með traustu atvinnulífi, sterkum innviðum og fjölbreyttum búsetukostum. Íbúar hafi jöfn tækifæri til að nýta sér kosti og möguleika svæðisins, óháð búsetu, en það stuðlar að samkennd þeirra.**

3.2 BYGGÐAÞRÓUN OG BYGGÐAMYNSTUR

MARKMIÐ

- **Stefnt er að góðum búsetuskilyrðum og fjölbreyttum búsetukostum á skipulagssvæðinu.**
- **Stefnt er að hagkvæmu byggðamynstri.**
- **Ekki er gert ráð fyrir uppbyggingu nýrra þéttbýlisstaða.**
- **Eyjafjörður skal vera eitt atvinnusvæði.**

- - - - -

- Leggja skal áherslu á hagkvæmt byggðamynstur sem dregur úr þörf fyrir bílaumferð og bætir forsendur fyrir almenningssamgöngur svo og gangandi og hjólandi vegfarendur.
- Taka skal mið af markmiðum um varðveislu góðs landbúnaðarlands við staðarval og skipulag byggðar.
- Íbúðarbyggð í dreifbýli, smábýli og búgarðabyggð, er háð skilgreiningu í aðalskipulagi viðkomandi sveitarfélags.

Tilgangur með gerð svæðisskipulagsins er að stuðla að því að byggðamynstur í Eyjafirði verði hagkvæmt í fjárhagslegu og rekstrarlegu tilliti, sem er ein forsenda góðra búsetuskilyrða á svæðinu. Byggingarsvæði eru ekki skilgreind á skipulagsuppdrætti svæðisskipulagsins.

Lögð er áhersla á að ný íbúðarbyggð tengist beint þeirri byggð sem fyrir er. Sú byggð er að jafnaði hagkvæmust þar sem þjónustukerfi nýtist vel og íbúar njóti nálægðar við verslun og þjónustu, skóla og heilsugæslu. Auðvelt er að þjóna þéttbýli með almenningssamgöngum, bæði innanbæjar og milli staða. Þéttbýlið er því hagkvæmt í uppbyggingu og rekstri auk þess sem í því felst búsetuumhverfi, sem svarar vel félagslegum þáttum og þörfum.

Íbúðarbyggð í dreifbýli, smábýli og búgarðabyggð er búsetuform með sérstaka eiginleika, sem ekki verður náð með góðu móti í þéttbýli. Slík byggð verður skilgreind í aðalskipulagi sveitarfélaga þar sem aðstæður leyfa m.t.t. náttúruverndar, nýtingar landbúnaðarlands og rekstrarþátta sveitarfélagsins. Gæta skal umhverfissjónarmiða og leitast við eftir því sem kostur er að tryggja góðar samgöngur og hagkvæman rekstur þjónustukerfa.

Gert er ráð fyrir framtíðarvexti Akureyrar út með vesturströnd Eyjafjarðar og skal taka mið af því við skipulag og uppbyggingu á svæðinu.

3.3 LANDNOTKUN

Í svæðisskipulaginu felst almenn stefna um efnistökusvæði og nýtingu landbúnaðarlands sem síðan skal útfærð með afmörkun og ákvæðum í aðalskipulagi. Afmörkun landnotkunarreita og ákvæði um þá eru að öðru leyti viðfangsefni í aðalskipulagi viðkomandi sveitarfélaga. Staðbundin ákvæði um landnotkun eru sett um stór iðnaðarsvæði utan þéttbýlis og nýjar hafnir yfir ákveðnum stærðarmörkum utan þéttbýlis sbr. kafla 5.2. Afmörkun svæða og flatarmál verður ákvarðað á lægra skipulagsstigi (aðalskipulag, deiliskipulag).

3.3.1 LANDBÚNAÐUR

MARKMIÐ

- **Landnýting skal vera í samræmi við landkosti þannig að tryggt verði svo sem kostur er að land sem vel er fallið til búvöruframleiðslu verði varðveitt til slíkra nota.**

- - - - -

  - Í aðalskipulag sveitarfélaga verði ákvæði um nýtingu landbúnaðarlands útfærð nánar í samræmi við stefnu svæðisskipulagsins.

Ákvæði um varðveislu landbúnaðarlands eru nú þegar í aðalskipulagi nokkurra sveitarfélaga. Í góðu landbúnaðarlandi liggja framtíðarverðmæti, bæði gagnvart atvinnulífi, heilbrigði þjóðarinnar og öryggi.

Ákvæði um að gott landbúnaðarland sem hentar vel til búvöruframleiðslu skuli varðveitt til þeirra nota í framtíðinni eru í samræmi við meginmarkmið jarðalaga. Ákvæðið styður því við markmið stjórnvalda um nýtingu landbúnaðarlands.

3.3.2 IÐNAÐARSVÆÐI

MARKMIÐ

- **Stuðlað skal að uppbyggingu fjölbreytts iðnaðar í Eyjafirði.**
- **Stóriðjuver verður ekki reist í Eyjafirði á skipulagstímabilinu.**

- - - - -

  - Í svæðisskipulaginu er gert ráð fyrir tveimur stórum iðnaðarsvæðum (stærri en 50 ha) utan þéttbýlis í Eyjafirði, þ.e. á Árskógssandi og Dysnesi.
  - Ný iðnaðarsvæði 50 ha. og stærri utan þéttbýlis krefjast breytingar á svæðisskipulagi.

Undanfarinn áratug hafa áherslur í atvinnumálum breyst nokkuð m.a. með vegna áforma um uppbyggingu stóriðju við Húsavík. Afmörkun iðnaðarsvæðisins við Dysnes hefur verið breytt í Aðalskipulagi Arnarneshrepps (nú Hörgársveitar) frá því sem áður var í svæðis- og aðalskipulagi þannig að þar er nú gert ráð fyrir um 59 ha. athafna-, iðnaðar- og hafnarsvæði. Skammt sunnan Dysness eru Hörgárósar, sem eru á Náttúruminjaskrá.

Lega iðnaðarsvæðanna á Árskógssandi og Dysnesi er sýnd á uppdrætti 3.1. Á Dysnesi verður einnig hafnarsvæði sbr. 3.4.2. Samræming og samþætting landnotkunar þar (iðnaðsvæði – hafnarsvæði) verður skilgreind í aðalskipulagi og deiliskipulagi.

3.3.3 EFNISTÖKUSVÆÐI

MARKMIÐ

- **Tryggja skal framboð jarðefna af viðeigandi gæðum til mannvirkjagerðar á skipulagssvæðinu.**
- **Efnistöku skal haga þannig að neikvæð áhrif hennar á náttúrufar, landslag og lífsgæði verði í lágmarki.**
- **Náttúruminjum, landslagi og útivistarsvæðum, sem eru mikilvæg vegna lífríkis, jarðmyndana, yfirbragðs landsins eða útivistargildis, skal forðast að raska með efnistöku.**

- - - - -

  - Gæta skal fyllstu hagsýni í nýtingu jarðefna t.d. með því að efnisgæði hæfi viðkomandi framkvæmd.
  - Meta skal almenna hagsmuni svo sem hagkvæmni, náttúruverndarsjónarmið, menningarminjar, nálægð við íbúðabyggð og áhrif á aðra atvinnustarfsemi við ákvörðun um ný efnistökusvæði.
  - Þar sem þess er kostur skal lögð áhersla á nýtingu endurnýjanlegra efnisnáma.
  - Efnistökumöguleikar á hafsbotni Eyjafjarðar og áhrif efnistöku verði rannsakaðir m.t.t. efnisnáms til framtíðar.

Uppbygging og viðhald mannvirkja, sem nauðsynleg eru í byggð og samfélagi, krefst aðgangs að jarðefnum með hentuga eiginleika. Afla þarf jarðefna til húsbygginga, vegagerðar og annarra mannvirkja s.s. hafna og brimvarna. Efnisnám getur haft í för með sér varanlegar breytingar á landslagi og náttúrufari en einnig eru til námur, sem endurnýjast á lengri eða skemmri tíma. Nauðsynlegt er að hafa langtímasjónarmið í huga við skipulag efnistöku og horfa jafnvel aldir fram í tímann.

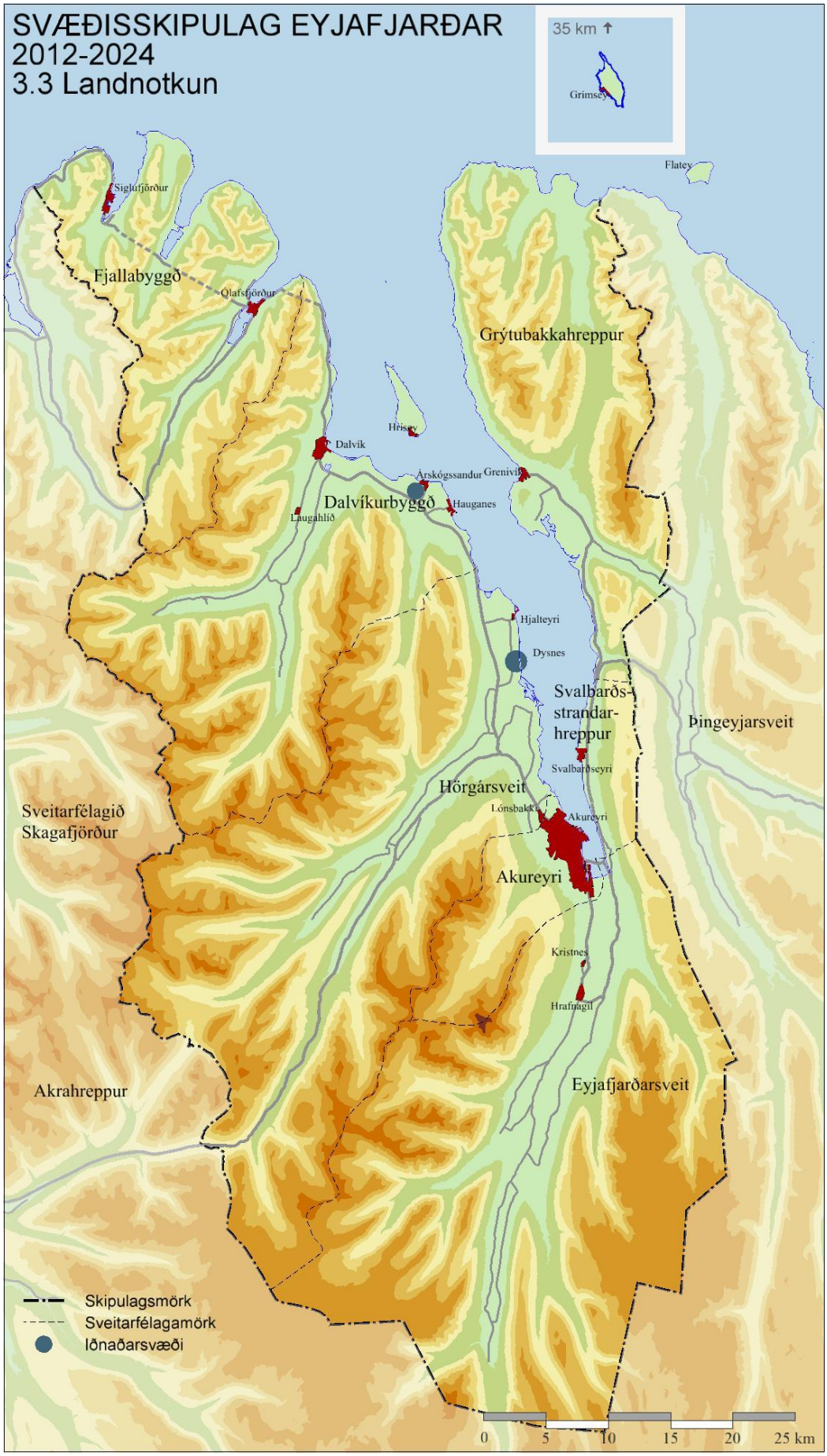

Uppdráttur 3.3 Landnotkun.

SAMGÖNGU- OG ÞJÓNUSTUKERFI

Í svæðisskipulaginu felst almenn stefna um samgöngukerfi auk staðbundinna ákvæða um veggöng og hafnir yfir ákveðnum stærðarmörkum. Einnig eru sett fram markmið um meðhöndlun úrgangs og legu flutningslína raforku.

3.4.1 VEGAKERFI

MARKMIÐ

- **Áhersla er lögð á góðar og öruggar vegasamgöngur innan svæðis og við aðra landshluta.**

- - - - -

  - Gert er ráð fyrir veggöngum úr Burstabrekkudal í Ólafsfirði í Karlsárdal utan Dalvíkur (A).
  - Gert er ráð fyrir veggöngum undir Bakkaselsbrekku (B).
  - Gert er ráð fyrir veggöngum milli Siglufjarðar og Fljóta (C).
  - Göngu- og hjólaleiðir verði milli sveitarfélaganna á skipulagssvæðinu, þar sem kostur er, auk tenginga við nærliggjandi héruð. Samræmingar verði gætt í aðalskipulagi sveitarfélaganna.
  - Reiðleiðir (stofnleiðir) verði milli sveitarfélaga á skipulagssvæðinu, þar sem kostur er, auk tenginga við nærliggjandi héruð. Samræmingar verði gætt í aðalskipulagi sveitarfélaganna.

Í svæðisskipulaginu er fjallað um meginatriði samgöngumála en ekki útfærslu eða nákvæma staðsetningu. Nánari útfærsla vegganga, lega eða lengd, verður skilgreind í aðalskipulagi sveitarfélaga og deiliskipulagi viðkomandi framkvæmdar í samræmi við megindrætti svæðisskipulagsins. Nýjum veggöngum fylgja breytingar á stofnvegum, sem sýndar eru á uppdrætti í grófum dráttum. Breytingar á stofnvegkerfi eru að öðru leyti skilgreindar í aðalskipulagi sveitarfélaga. Veggöng milli Siglufjarðar og Fljóta eru að hálfu utan skipulagssvæðis og er gert ráð fyrir þeim í aðalskipulagi sveitarfélagsins Skagafjarðar.

Núverandi vegakerfi og veggöng auk nýrra vegganga eru sýnd á uppdrætti 3.4.

Reiðleiðir og göngu- og hjólaleiðir eru ekki sýndar á skipulagsuppdrætti svæðisskipulagsins. Reiðleiðir í Ólafsfjörð og Siglufjörð verða merktar slóðir um fjalllendi.

3.4.2 HAFNIR

MARKMIÐ

- **Stefnt er að því að í Eyjafirði verði áfram öflugar hafnir sem þjóna þörfum svæðisins.**

- - - - -

  - Gert er ráð fyrir vöruhöfn í tengslum við athafna- og iðnaðarsvæði á Dysnesi.
  - Nýjar hafnir utan þéttbýlisstaða, sem háðar eru mati á umhverfisáhrifum, skulu skilgreindar í svæðisskipulagi.

Sú fjölbreytta hafnarstarfsemi, sem nú er á skipulagssvæðinu, er að öllu leyti á hafnarsvæðum þéttbýlisstaðanna. Áframhaldandi uppbygging og þróun þeirra verður í samræmi við aðalskipulag og deiliskipulag hvers sveitarfélags, óháð svæðisskipulagi.

Í svæðisskipulaginu er gert ráð fyrir einu hafnarsvæði utan þéttbýlis (á Dysnesi). Önnur ný stór hafnarsvæði utan þéttbýlis krefjast breytingar á svæðisskipulagi þar sem gerð þeirra og rekstur hefur áhrif á svæðið í heild, t.d. hvað varðar ásýnd, auðlindanýtingu, náttúruvernd og umferð. Skammt sunnan Dysness eru Hörgárósar, sem eru á Náttúruminjaskrá.

3.4.3 FLUGMÁL

MARKMIÐ

- **Tryggja skal stöðu Akureyrarflugvallar sem millilandaflugvallar og miðstöðvar flugsamgangna á Norðurlandi.**

- - - - -

  - Mannvirkjagerð allri skal haga þannig að flugöryggi verði ekki skert á neinn hátt og Akureyrarflugvöllur geti ætíð staðist þær öryggiskröfur sem gerðar eru til millilandaflugvalla að teknu tilliti til landslags og legu.

Akureyrarflugvöllur gegnir mikilvægu hlutverki sem miðstöð flugsamgangna á Norðurlandi. Það á bæði við um innanlandsflug, sem tryggir Eyjafjarðarsvæðinu góðar samgöngur við höfuðborgina, og millilandaflug, sem m.a. felur í sér sóknarfæri í atvinnulífi svæðisins s.s. í ferðaþjónustu. Mikilvægt er að sveitarfélög við Eyjafjörð standi þétt saman um hagsmuni Akureyrarflugvallar og þýðingu Reykjavíkurflugvallar fyrir virkar og hagkvæmar samgöngur og örugg tengsl Norðurlands við þungamiðju verslunar, þjónustu, menningarstarfsemi og stjórnsýslu landsins.

3.4.4 FLUTNINGSLEIÐIR RAFORKU

MARKMIÐ

- **Tryggja skal flutningsleiðir raforku að Eyjafirði og milli landshluta til þess að sjá almenningi og atvinnulífi fyrir nægri orku til daglegra nota.**
- **Lega og gerð flutningslína raforku skal taka mið af umhverfi, flugöryggi og verndun góðs ræktunarlands.**

Fyrir liggja drög að legu nýrra flutningslína (132 kV og hærri spennu). Unnið er að stefnumótun á landsvísu um kosti við gerð flutningslína raforku og áhættugreiningu m.t.t. flugöryggis á Akureyrarflugvelli. Flutningsleiðir raforku með 132 kV og hærri spennu skulu skilgreindar í svæðisskipulagi Eyjafjarðar. Ekki eru forsendur á þessu stigi til þess að ganga frá legu þeirra og gerð í svæðisskipulaginu. Þegar tillögur og skipulagskostir liggja fyrir skulu þeir metnir með hliðsjón af áhrifum á samfélag og umhverfi og tillaga um gerð og legu auglýst sem breyting á Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024.

Núverandi flutningslínur raforku eru sýndar á mynd 3.4.

3.4.5 MEÐHÖNDLUN ÚRGANGS

MARKMIÐ

- **Sveitarfélögin skulu efla sameiginlegan vettvang úrgangsmeðhöndlunar með hagkvæmni og umhverfisvernd að leiðarljósi og leitast við að samræma vinnubrögð og rekstur á því sviði.**
- **Í svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs fyrir Eyjafjarðarasvæðið skulu vera ákvæði um alla þætti úrgangsmeðhöndlunar, auk ákvæða um ráðstafanir til að lágmarka magn úrgangs til förgunar.**

Svæðisáætlun er lögbundin (bindandi) sameiginleg áætlun sveitarfélaga um úrangsmeðhöndlun samkvæmt markmiðum laga og reglna, þ.á.m. ákvæðum Landsáætlunar um meðhöndlun úrgangs.

Flokkun Eyjafjörður ehf., sem er úrgangsstjórnunarfyrirtæki sveitarfélaganna í Eyjafirði, hefur verið falið það verkefni að gera svæðisáætlun fyrir hönd sveitarfélaganna. Fleiri sveitarfélög á Norðurlandi munu einnig eiga aðild að gerð svæðisáætlunarinnar.

Í gildi er samningur um urðun óflokkaðs úrgangs af Eyjafjarðarsvæðinu á urðunarstaðnum í Stekkjarvík skammt frá Blönduósi. Sá samningur gildir til ársloka 2020. Nauðsynlegt er að í svæðisáætluninni um meðhöndlun úrgangs verði m.a. ákvæði um hvernig háttað verði ráðstöfun óflokkaðs úrgangs frá Eyjafirði að loknum gildistíma samningsins.

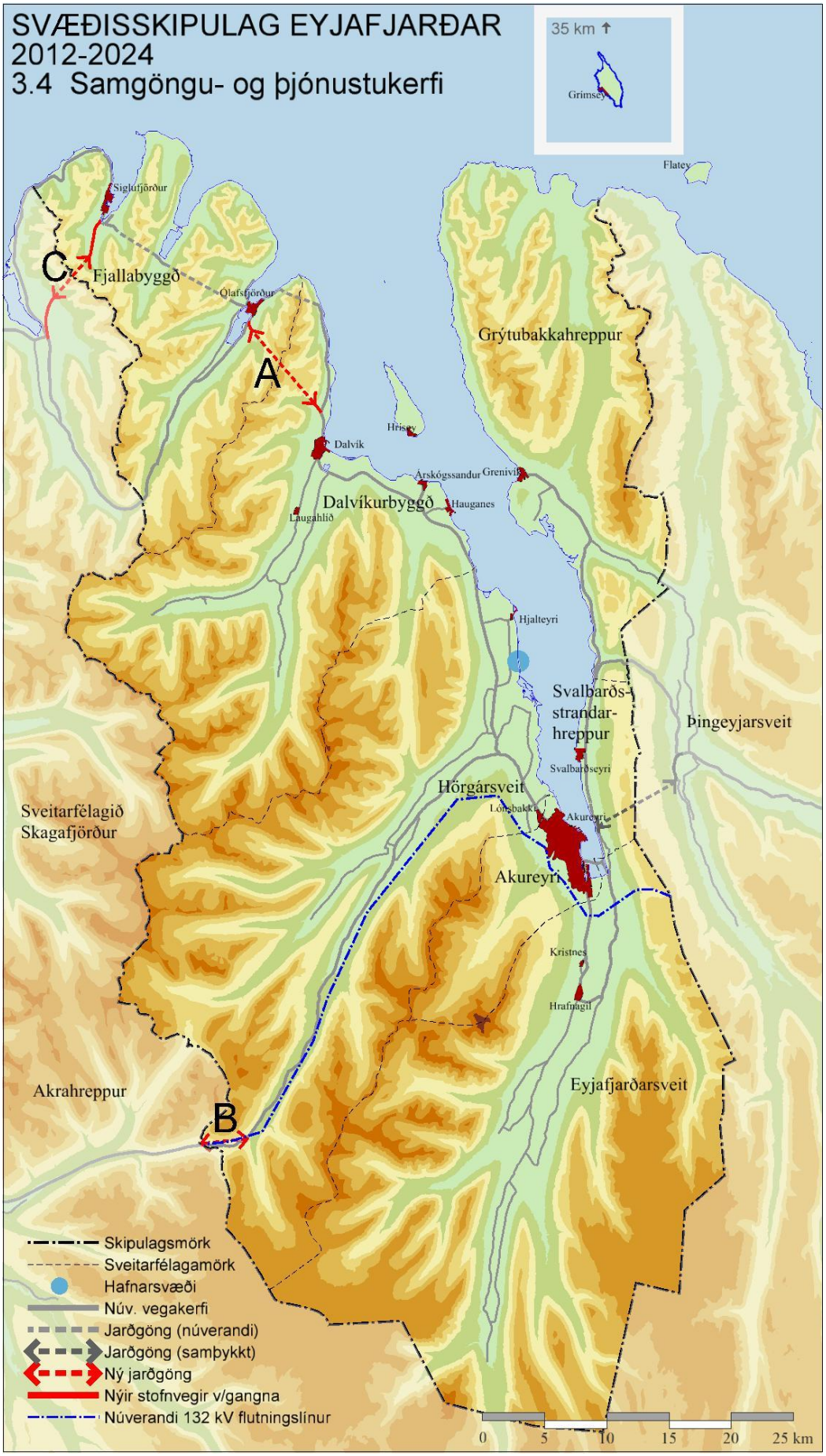

Uppdráttur 3.4 Samgöngu- og þjónustukerfi.

3.5 TAKMÖRKUN Á LANDNOTKUN

3.5.1 VATNSVERNDARSVÆÐI

MARKMIÐ

- **Íbúum og atvinnulífi á skipulagssvæðinu skal tryggður aðgangur að nægu og góðu neysluvatni.**

- - - - -

  - Tryggt skal að neysluvatni og möguleikum á öflun þess verði ekki spillt með mannvirkjagerð eða öðrum athöfnum.

Nokkur fjarsvæði vatnsbóla ná yfir sveitarfélagamörk auk þess sem vatnsverndarsvæði í einu sveitarfélagi geta nýst því næsta. Ákvæði svæðisskipulagsins eiga við heildarafmörkun vatnsverndar (með fjarsvæðum, grannsvæðum og brunnsvæðum). Mörk grannsvæða og brunnsvæða verða ákvörðuð í aðal- eða deiliskipulagi viðkomandi sveitarfélags.

Vatnsverndarsvæði eru sýnd á uppdrætti 3.5.

3.5.2 STRANDSVÆÐI EYJAFJARÐAR, FLOKKUN VATNS.

MARKMIÐ

- **Stefnt skal að því að gæði sjávar við strendur Eyjafjarðar verði í hæsta flokki (flokkur A) miðað við ákvæði reglugerða.**
- **Stefnt skal að því að ár og vötn verði í flokki A (ósnortið vatn) miðað við flokkun í 9. gr. reglugerðar nr. 796/1999.**

- - - - -

  - Eyjafjörður verði skilgreindur sem „síður viðkvæmur viðtaki" fráveitu miðað við skilgreiningar í reglugerð um fráveitur og skólp nr. 798/1999 en Pollurinn innan Oddeyrartanga verði þó skilgreindur sem „viðkvæmur viðtaki".
  - Unnin verði vöktunaráætlun undir stjórn Umhverfisstofnunar fyrir 2015 í samræmi við lagaákvæði þar sem m.a. verði gerð grein fyrir mælingum og tíðni þeirra.

Svæðisskipulagsnefnd mun í samráði við Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra leggja tillögu um flokkun sjávar í Eyjafirði sem viðtaka fyrir Umhverfisstofnun til yfirferðar og staðfestingar.

Flokkun sjávar sem viðtaka skólps er sýnd á uppdrætti 3.5.

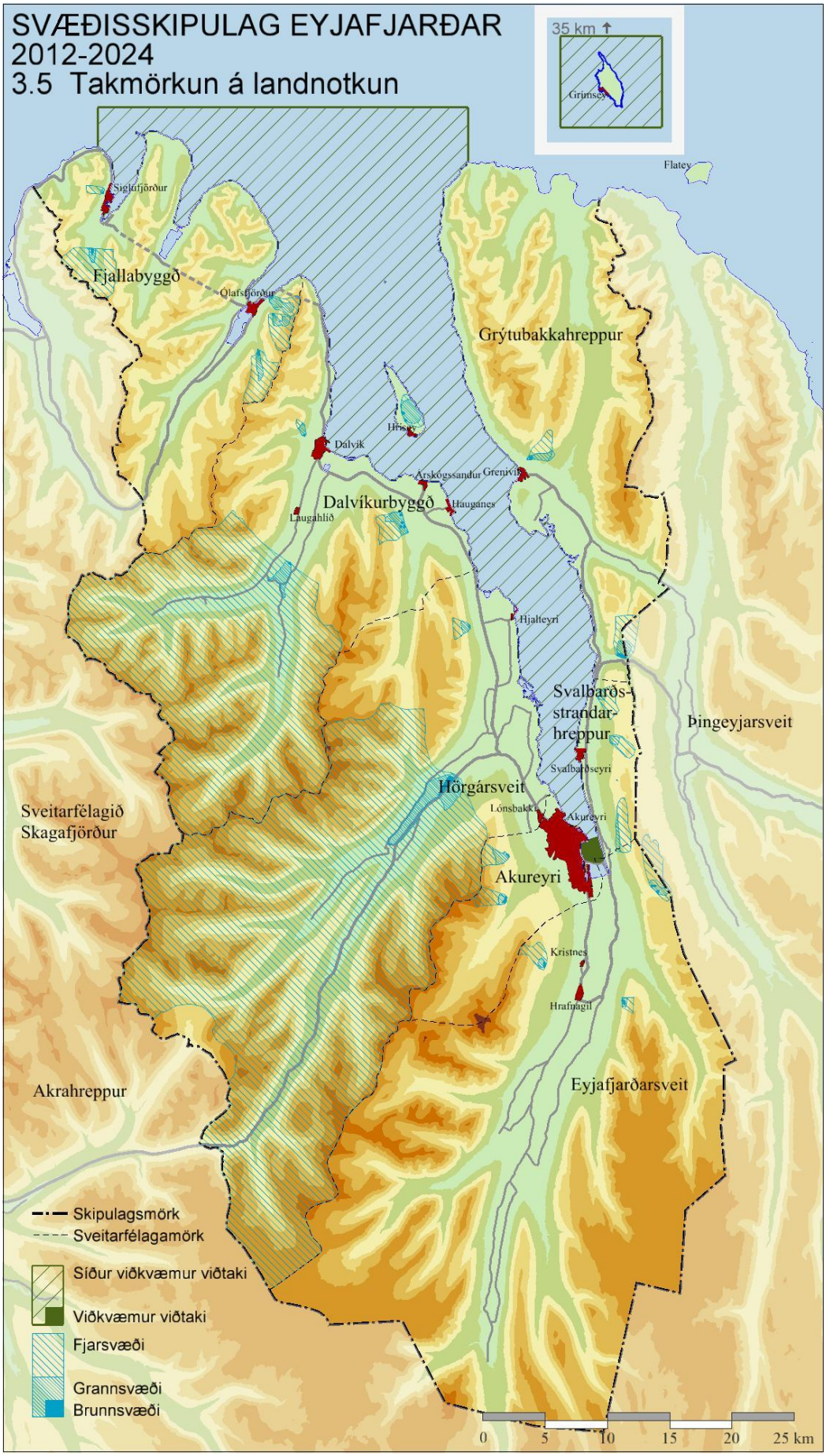

Uppdráttur 3.5 Takmörkun á landnotkun.

4 SAMANTEKT UMHVERFISSKÝRSLU

Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012-2024 (SSEY-12) nær til allra sveitarfélaganna við Eyjafjörð að frádregnum þeim hluta Eyfjarðarsveitar, sem fellur undir svæðisskipulag miðhálendisins. Gerð er grein fyrir skipulagssvæðinu og skipulagsvinnunni í 2. kafla. Helstu forsendur skipulagsins eru tilgreindar í fylgiritinu *Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012 – 2024, helstu forsendur, 3. júní 2013.*

Í svæðisskipulaginu er mótuð stefna um tiltekna efnisþætti sbr. kafla 2.4. Þar á meðal eru þættir og framkvæmdir, sem háðar eru mati á umhverfisáhrifum. Í umhverfisskýrslu svæðisskipulagsins (maí 2013) er eftir því sem við á gerð grein fyrir þeim skipulagskostum sem fjallað var um við gerð skipulagsins svo og mati á líklegum áhrifum þeirra á umhverfi og samfélag í samræmi við lög um umhverfismat áætlana. Umhverfisáhrif einstakra framkvæmda verða metin þegar þar að kemur. Líkleg áhrif af framfylgd svæðisskipulagsins eru eftirfarandi:

BYGGÐAÞRÓUN.

Líklegt má telja að stefna um byggðaþróun og byggðamynstur sem felur í sér áherslu á núverandi þéttbýli hafi jákvæði áhrif á samfélag, atvinnulíf og þjónustukerfi. Áhersla á byggð í dreifbýli er hins vegar talin hafa slæm eða neikvæð áhrif á þá þætti. Áhrif stefnuleysis eru talin óviss.

LANDNOTKUN

Stefna um varðveislu góðs landbúnaðarlands er talin styrkja búsetulandslag Eyjafjarðar og hafa jákvæð áhrif á atvinnulíf, heilsu og öryggi auk þess að styðja við áætlanir á landsvísu og markmið laga. Viss sóknarfæri í öðrum atvinnugreinum en landbúnaði gætu fengist ef ekki yrði stefnt að varðveislu góðs landbúnaðarlands en slík stefna gæti skert möguleika á framleiðslu búvara auk þess sem hún væri ekki í samræmi við markmið laga.

IÐNAÐARSVÆÐI

Skipulag stórra iðnaðarsvæða utan þéttbýlis (á Árskógssandi og Dysnesi) getur haft jákvæð áhrif á atvinnuuppbyggingu á svæðinu og haft í för með sér ákveðin samlegðaráhrif með öðrum greinum. Uppbyggingin takmarkar nýtingu ræktanlegs lands á viðkomandi svæði. Án iðnaðarsvæða verður engin eða minni iðnaðaruppbygging utan þéttbýlis. Uppbygging svæðana tveggja mun ekki hafa áhrif á náttúruverndarsvæði. Það eru taldir sameiginlegir hagsmunir sveitarfélaganna á Eyjafjarðarsvæðinu að gefa kost á uppbyggingu iðnaðarsvæðanna.

EFNISTÖKUSVÆÐI

Í svæðisskipulagstillögunni er sett fram almenn stefna um nýtingu jarðefna. Ákveðin efnistökusvæði verða ekki skilgreind í svæðisskipulagi. Í umhverfisskýrslu er settur fram einfaldaður samanburður þeirra efnistökumöguleika, sem kunna að vera á svæðinu samkvæmt skýrslu Náttúrufræðistofnunar Íslands. Þar er í grófum dráttum lagt mat á hugsanleg áhrif þeirra á umhverfi og samfélag. Ákvörðun einstakra efnistökusvæða verður í aðalskipulagi sveitarfélaga á grundvelli mats á umhverfisáhrifum þar sem það á við.

VEGAKERFI

Við vinnslu skipulagsins voru skoðaðir möguleikar á gerð vegganga milli Fljóta og Siglufjarðar, milli Ólafsfjarðar og Dalvíkur (ný göng og endurbætt) og á Öxnadalsheiði (löng göng og Bakkaselsgöng).

Áhrif á samfélag eru marvísleg og fyrst og fremst jákvæð þegar leiðir milli þéttbýlisstaða eru styttar og gerðar öruggar. Áhrif á umhverfið eru annars vegar sýnileiki mannvirkja (vega og gangamunna) og hins vegar hugsanleg áhrif á náttúrufar, vistkerfi eða auðlindir. Gangagerð getur t.d. haft áhrif á jarðvatnsstreymi og þar með vatnsból eða vatnsbúskap.

Jarðefni, sem út úr göngunum koma, verða nýtt annað hvort jafn óðum við tilheyrandi framkvæmdir eða á ákveðnu tímabili til annarra framkvæmda.

Jarðgöng innan skipulagssvæðisins rekast ekki á ákvæði um náttúruvernd. Þau verða öll utan náttúruverndarsvæða. Fjalllendi Tröllaskaga er á Náttúruminjaskrá sem felur í sér varúðarsjónarmið.

Samgöngubætur með veggöngum munu hafa jákvæð áhrif á samfélag og atvinnulíf. Verði ekki af slíkum endurbótum á samgöngukerfi munu íbúar búa áfram við erfiðar vetrarsamgöngur og talsvert óöryggi á vissum leiðum vegna skriðu- og snjóflóðahættu.

Á grundvelli samanburðar ólíkra kosta er í svæðisskipulaginu gerð tillaga um þrenn ný veggöng á svæðinu.

HAFNIR

Höfn á Dysnesi mun hafa staðbundin neikvæð áhrif á náttúrufar en er utan náttúruverndarsvæða. Landfyllingar og hafnarmannvirki munu hafa áhrif á ásýnd lands og strandar. Helstu áhrif af starfseminni eru sjónræn. Uppbygging hafnar er talin geta haft jákvæð áhrif á atvinulíf og ákveðin samlegðaráhrif og er því gert ráð fyrir vöruhöfn á Dysnesi.

FLUGMÁL

Samvinnunefnd telur að nauðsynlegt sé að sveitarfélögin á svæðinu setji fram almenn markmið um Akureyrarflugvöll, hluverk hans og aðstöðu. Slík markmið koma ekki fram í stefnu rekstraraðila og yfirstjórnar flugmála.

Markmiðssetning svæðisskipulagsins á ekki við framkvæmdir sem áhrif hafa á umhverfið. Umhverfisáhrif markmiðssetningar voru ekki metin sérstaklega.

FLUTINGSLEIÐIR RAFORKU

Ekki eru forsendur á þessu stigi til þess að ganga frá legu og gerð flutningslína raforku í svæðisskipulagi umfram það sem þegar er staðfest í aðalskipulagi sveitarfélaga. Þegar tillögur og skipulagskostir liggja fyrir skulu þeir metnir með hliðsjón af áhrifum á samfélag og umhverfi og tillaga um gerð og legu auglýst sem breyting á Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024.

Stefnt er að samanburði skipulagskosta út frá áhættugreiningu, umhverfissjónarmiðum og ólíkum lausnum. Sá samanburður verður unnin þegar forsendur liggja fyrir. Niðurstaða verður færð inn í svæðisskipulag með formlegri skipulagsbreytingu.

MEÐHÖNDLUN ÚRGANGS

Skýr ákvæði eru um tilhögun áætlunargerðar um úrgangsmál í lögum um meðhöndlun úrgangs. Umhverfismat valkosta eða skipulagskosta á heima í svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs, sem unnið er að fyrir skipulagssvæðið.

Í svæðisskipulaginu eru sett almenn markmið um samvinnu og samræmingu með vísan í svæðisáætlunina.

VATNSVERNDARSVÆÐI

Ekki er talin ástæða til breytinga á afmörkun vatnsverndarsvæða frá eldri og gildandi skipulagsáætlunum að svo stöddu.

Ekki er þörf á samanburði ólíkra skipulagskosta. Markmið eru almenns eðlis og tilgangur þeirra augljós m.t.t. almannahagsmuna auk þess sem skipulagsákvæði fela ekki í sér breytingar frá gildandi áætlunum.

STRANDSVÆÐI EYJAFJARÐAR, FLOKKUN VATNS

Gæði sjávar við strendur Eyjafjarðar, t.d. við þéttbýlisstaði, svo og vatnsgæði vatnsfalla og stöðuvatna skipta máli fyrir atvinnulíf og íbúa. Tillaga um flokkun er lögð fram án sérstaks mats á umhverfisáhrifum stefnunnar. Markmiðin eru talin augljóslega til

hagsbóta fyrir umhverfi, íbúa og atvinnulíf. Ekki er talin þörf á sérstökum samanburði skipulags- eða stefnukosta.

FRAMFYLGD OG VÖKTUN

Í kafla 2.6 er gerð grein fyrir framfylgd svæðisskipulagsins.

Ekki er gert ráð fyrir sérstakri vöktunaráætlun vegna þeirra atriða, sem tilgreind eru í svæðisskipulaginu. Ákvæði um efitirlit og vöktun verða hluti þeirra áætlana, sem unnar verða í samræmi við stefnu svæðisskipulagsins þar sem það á við.

SAMANTEKT

Líklegt er að heildaráhrif af sameiginlegri stefnu sveitarfélaganna á skipulagssvæðinu um þá málaflokka, sem svæðisskipulagið nær til, hafi jákvæð áhrif á samfélag og atvinnulíf. Þeir framkvæmdaþættir, sem kunna að hafa neikvæð áhrif á umhverfið, verða metnir sérstaklega m.t.t. umhverfisáhrifa eftir því sem við á. Hugsanleg neikvæð áhrif framkvæmda við grunnkerfi samfélagsins s.s. vegi og hafnir eru vegin upp af jákvæðum áhrifum á samfélag og atvinnulíf svæðisins.

VÖKTUN OG MÓTVÆGISAÐGERÐIR

Vöktun mikilvægustu umhverfisþátta fer fram með reglubundnum hætti á vegum lögboðinna eftirlitsaðila. Þannig fylgist Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra með vatnsgæðum í ám, vötnum og vatnsbólum svo og fráveitumálum eftir ákveðinni áætlun. Heilbrigðiseftirlitið fylgist einnig með allri starfsemi sem er starfsleyfisskyld og starfsemi sem getur haft neikvæð áhrif á umhverfi sitt.

Ekki er sett fram sérstök áætlun um vöktun í tengslum við svæðisskipulagið, en vöktun og mótvægisaðgerðir vegna nýrra framkvæmda eða starfsemi verða ákveðnar með mati á umhverfisáhrifum viðkomandi framkvæmdar eða starfsemi eftir því sem við á og skilgrendar nánar í framkvæmdaleyfum viðkomandi framkvæmda.

5 SKIPULAGSFERLI

5.1 YFIRLIT

Lýsing skipulagsverksins sbr. 1. mgr. 23. gr skipulagslaga nr. 123/2010 var auglýst haustið 2011 og send umsagnaraðilum og sveitarstjórnum. Endurskoðuð lýsing var send sveitarstjórnum í febrúar 2012. Afstaða sveitarfélaganna lá fyrir í júní 2012.

Kynning, auglýsing og afgreiðsla tillögu þessarar verður samkvæmt 23., 24. og 25. gr. skipulagslaga nr 123/2010.

Verkáfangar við umfjöllun, auglýsingu og samþykkt skipulagstillögunnar eru:

- Svæðisskipulagsnefnd gengur frá tillögu að svæðisskipulagi.
- Almennur kynningarfundur: Tillaga, forsendur og umhverfismat.
- Afgreiðsla svæðisskipulagsnefndar.
- Tillaga send sveitarstjórnum til samþykktar.
- Tillaga send Skipulagsstofnun til yfirferðar.
- Tillaga auglýst. 6 vikna athugasemdafrestur.
- Umfjöllun svæðisskipulagsnefndar um athugasemdir.
- Skipulagstillaga afgreidd í sveitarstjórnum. Tillagan send svæðisskipulagsnefnd.
- Svæðisskipulagsnefnd sendir tillöguna til Skipulagsstofnunar og auglýsir niðurstöðu.
- Staðfesting Skipulagsstofnunar.
- Auglýsing um gildistöku.

Umsagnaraðilar eru:

- Aðliggjandi sveitarfélög.
  - Þingeyjarsveit
  - Akrahreppur
  - Sveitarfélagið
  - Skagafjörður.
- Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti
- Skipulagsstofnun.
- Umhverfisstofnun.
- Flugmálastjórn
- Siglingastofnun.
- Vegagerðin.
- Landsnet.
- Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra.

5.2 KYNNING OG AUGLÝSING

Almennur kynningarfundur var haldinn á Akureyri 9. janúar 2013.

Almennur kynningarfundur var haldinn á Ólafsfirði 10. janúar 2013.

Tillaga svæðisskipulagsnefndar Eyjafjarðar að Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024 var lögð fyrir hlutaðeigandi sveitarstjórnir til samþykktar í janúar 2013. Öll aðildarsveitarfélög samþykktu tillöguna til auglýsingar. Að ábendingu Eyjafjarðarsveitar voru gerðar minni háttar breytingar á umhverfisskýrslu.

Svæðisskipulagsnefnd ákvað 7. mars 2013 að senda Skipulagsstofnun og lögboðnum umsagnaraðilum tillögu að Svæðisskipulagi Eyjafjarðar 2012-2024 til athugunar sbr. 3. mgr. 23. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Á fundum 6. maí og 3. júní 2013 gerði svæðisskipulagsnefndin nokkrar lagfæringar á skipulagsgögnum með hliðsjón af ábendingum og athugasemdum umsagnaraðila. Það var mat svæðisskipulagsnefndar að breytingar á skipulagstillögunni gæfu ekki tilefni til sérstakrar umfjöllunar hjá

sveitarstjórnum og lagði nefndin til að tillagan yrði auglýst í samræmi við ákvæði skipulagslaga.

Fyllt út eftir framvindu.

5.3 ATHUGASEMDIR OG AFGREIÐSLA

Fyllt út eftir framvindu.

5.4 SAMANTEKT SBR. 9. GR. LAGA NR. 105/2006 UM UMHVERFISMAT ÁÆTLANA

Í 9. gr. laga um umhverfismat áætlana er kveðið á um að eftir afgreiðslu áætlunar skuli þeim, sem fengið hafa tillögu að áætlun og umhverfisskýrslu til sérstakrar kynningar, kynnt eftirtalin gögn (sbr. lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006):

a) Endanleg áætlun.

b) Greinargerð um hvernig umhverfissjónarmið hafa verið felld inn í áætlunina og hvernig höfð hefur verið hliðsjón af umhverfisskýrslu og athugasemdum sem bárust á kynningartíma við tillögu og umhverfisskýrslu og rökstuðningur fyrir endanlegri áætlun, í ljósi þeirra valkosta sem skoðaðir voru.

c) Hvernig hagað skuli vöktun vegna líklegra verulegra umhverfisáhrifa af framkvæmd áætlunar komi hún eða einstakir þættir hennar til framkvæmda.

SAMANTEKT

a) Endanleg áætlun samanstendur af greinargerð þessari og fylgiskjölum hennar.

b) Í svæðisskipulaginu er gert ráð fyrir mannvirkjum, sem falla undir lög um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Í umhverfisskýrslu skipulagsins er gerð grein fyrir skipulagskostum, umhverfisþáttum og áhrifum þeirra í grófum dráttum svo og því hvernig tekið er mið af umhverfissjónarmiðum við gerð skipulagsins. – *Fyllt út eftir framvindu.*

c) Fjallað er um vöktun umhverfisáhrifa í umhverfisskýrslu og í samantekt í 4. kafla.

5.5 AFGREIÐSLA OG STAÐFESTING

Svæðisskipulag Eyjafjarðar 2012-2024, sem augklýst hefur verið skv. 24. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og lá frammi til kynningar frá _____ til _____ var afgreitt af svæðisskipulagsnefnd _____

TILLAGA

_____
formaður svæðisskipulagsnefndar

SAMÞYKKT SVEITARSTJÓRNA

Samþykkt í bæjarstjórn Fjallabyggðar _____

Samþykkt í sveitarstjórn Dalvíkurbyggðar _____

Samþykkt í sveitarstjórn Hörgársveitar _____

Samþykkt í bæjarstjórn Akureyrar _____

Samþykkt í sveitarstjórn Eyjafjarðarsveitar _____

Samþykkt í sveitarstjórn Svalbarðsstrandarhrepps _____

Samþykkt í sveitarstjórn Grýtubakkahrepps _____

STAÐFESTING

Svæðisskipulag þetta var staðfest af Skipulagsstofnun

_____

_____ _____